

ת"פ 38288/10/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 38288-10-20 מדינת ישראל נ' פלוני(עציר)

בפני בעניין:	כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא מדינת ישראל
נגד	ע"י לשכת תביעות נגב
פלוני (עציר)	המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד יוחאי הזז	הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר דיוני בעבירות כדלקמן: תקיפה, לפי סעיף 379 בחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק); תקיפה חבלנית, לפי סעיף 380 לחוק ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק.
2. על פי כתב האישום המתוקן, ביום 15.10.2020 זרק הנאשם אבן לעבר רגליה של אמו בעוד שהיא מתפללת בבית ובהמשך לכך הרים אותה. כתוצאה ממעשיו נגרמו למתלוננת שטף דם בבוהן רגל ימין ושפשוף מדמם בברך ימין. בהמשך לכך, בעוד המתלוננת מנסה לברוח, הנאשם רדף אחריה, בתגובה היא סגרה את דלת הבית ואז איים עליה הנאשם שיפגע בה אם היא תצא מהבית. בהמשך לכך, הזמין האח כוח משטרה למקום ובעודו מחכה מחוץ לבית ומצביע לשוטרים לכיוון מקום הימצאו של הנאשם, תקף הנאשם שלא כדין את אחיו בכך שהכה על גבו באמצעות קרש עץ.
3. ביום 5.4.2021 ביקש ב"כ הנאשם דחייה קצרה לצורך טיעון לעונש. במעמד זה מסר כי הוא מבקש להביא בפני בית המשפט נתונים לגבי הליקוי הנפשי ממנו סובל הנאשם ומסר כי בנסיבות רגילות היה מבקש לקבל תסקיר לעונש, אך לאור משך שהות הנאשם במעצר, ופרק הזמן הצפוי עד קבלת תסקיר, נמנע מכך.

טענות הצדדים

4. ביום 7.4.2021 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש.

ב"כ המאשימה הגישה גיליון הרשעות קודמות של הנאשם. הוגשה תמונת החבלה. המאשימה הגישה טיעוניה בכתב וטענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-24 חודשי מאסר וכי יש למקם את הנאשם באמצע השליש התחתון של המתחם, זאת מאחר והוא לא עומד לדין לראשונה בחייו. המאשימה עמדה על כך שבהעדר תסקיר, אין בפני בית המשפט נתונים לגבי אופק שיקומי ולכן אין מקום לחרוג מהמתחם.

עמוד 1

ב"כ הנאשם ציין, כי הרישום האחרון של הנאשם אינו הרשעה אלא הפסקת הליכים בגין מחלת נפש, והרשעתו היחידה היא בגין עבירת רכוש משנת 2009 עליה נדון בשנת 2014.

נטען, כי לאור נסיבות העבירה ומצבו של הנאשם מתחם העונש במקרה זה צריך להתחיל ממאסר מותנה ושל"צ ועד מספר חודשי מאסר אותם ניתן לרצות בעבודות שירות או לכל היותר 10 חודשי מאסר. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה מטעמו.

נטען, כי הנאשם רווק בן 31, ללא ילדים, המתגורר ברהט, חולה סכיזופרניה מוכר המטופל באמצעות סל שיקום, קצבת נכות ומועסק בעבודה שיקומית. הנאשם סיים 7 שנות לימוד בלבד ועבד בעבודות מזדמנות עד התפרצות המחלה. בשנת 2016 אושפז באשפוז כפוי ומאז מצוי בטיפול. לעניין זה הפנה לחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בהליך המעצר. נטען כי הנאשם היה מטופל עד חודשיים לפני האירוע ובשל מגפת הקורונה ההתמדה בטיפול הייתה קשה והקשר הטיפולי נקלש. לעניין זה הוגשו גם מסמכים רפואיים ממסגרת שב"ס המלמדים על קבלת תרופות, זריקות והיותו אסיר בהשגחה.

ב"כ הנאשם חזר על דבריו כי לאור התקופה הארוכה במסגרת המעצר לא נתבקש תסקיר לעונש. כמו כן נמסר, כי בשלב המעצר היה ניסיון לשלב את הנאשם בהליך טיפולי שיתאים למידותיו, אך הדבר לא צלח. אזכיר, כי עוד בדיון הקודם סבר ב"כ הנאשם שיש מקום לחשוף את בית המשפט לתוכן תסקיר המעצר, אך המאשימה התנגדה לכך. אעיר כבר כעת, כי אכן, על פי דין, תסקיר המעצר הוא חסוי ואין להגישו במסגרת הטיעון לעונש. ואולם, כפי שיוער עוד להלן, אין כל מניעה ולפעמים הדבר אף מתבקש, כי עובדות שהמאשימה אינה חולקת עליהן המובאות במסגרת תסקיר המעצר יובאו בהסכמה עובר להכרעת הדין. זאת, אם קיימת מחלוקת לגבי משקלן או משמעותן.

הוגש מכתב של הקרימינולוגית מטעם הסניגוריה הציבורית המתעד שיחות טלפון שקיימה עם גורמי הטיפול בקהילה של הנאשם וכן הוגש מכתב של עובדת הסוציאלית המתאמת בדיוור המוגן ברהט, שאליו הופנה הנאשם.

נטען, כי ההידרדרות במצבו של הנאשם החלה עם פרוץ מגפת הקורונה אז נפגעה הרציפות הטיפולית. עד להידרדרות זו, הנאשם תפקד ברמה גבוהה בכלל המישורים, התמודד עם מחלתו ושיתף פעולה בטיפול ובמסגרות התעסוקה.

ב"כ הנאשם טען, כי מדובר באירוע חד פעמי שלא מאפיין את הנאשם.

לאור זאת נתבקשה הטלת עונש בתחתית המתחם ולכל היותר להסתפק בימי מעצרו.

המאשימה סברה כי אין במסמכים שהוגשו על ידי ההגנה לשנות את עמדתה העונשית.

5. על פי **חוות הדעת הפסיכיאטרית** מיום 28.10.2020, הנאשם כשיר ואחראי ואינו זקוק להתערבות פסיכיאטרית דחופה. הנאשם מוכר כחולה בסכיזופרניה, עובד בעבודה שיקומית, מתקיים מקצבת נכות. הנאשם נמצא בקשר עם גורמי טיפול אך לדבריו מזה כחודשיים לא קיבל טיפול.

על פי **סיכום מידע רפואי משב"ס** הנאשם אסיר בהשגחה, מקבל טיפול תרופתי על רקע מחלת סכיזופרניה.

במכתבה של העו"ס גב' קרעאן נמסרו פרטי הרקע המשפחתיים של הנאשם. הנאשם מוכר למערכת בריאות הנפש כחולה בסכיזופרניה מגיל 24. מאז קיץ 2017 משולב בדיוור מוגן ברהט בהפניית המרכז לבריאות הנפש ולאחר שהוסדר סל שיקום. במסגרת זו מקיים מפגשים פרטניים בתחום הטיפול והשיקום. בפברואר 2020 הליווי

ההדרכת נפסק עקב "מורכבות" שלא פורטה ומאז לא שולב בליווי אחר. עובד במפעל מוגן מספטמבר 2017 ובהמשך שילב עבודה בשוק החופשי מנובמבר 2019. נמסר כי הנאשם היה מגויס לתהליך השיקום והראה מוטיבציה משמעותית. מגפת הקורונה הביאה לאתגרים רבים בקשר, בפרט בתקופה בה השירות ניתן באופן מקוון והתקשה לקיים זאת בפרטיות, מאחר ואינו מחזיק במכשיר פלאפון משלו. בהמשך לכך, מאז חודש ספטמבר 2020, הקשר התדלדל וכך גם השילוב בעבודה. הנאשם נעצר באוקטובר 2020 והמשפחה לא שיתפה בכך את גורמי הטיפול, אשר ניסו ליצור לשווא קשר עם הנאשם עד שהתגלה להם דבר מעצרו. מאז מתקיים קשר רציף עם קצינת המבחן, עוסי"ת בשב"ס וגורמי ההגנה. נמסר כי רמת התפקוד של הנאשם גבוהה בכלל תחומי חייו. בתחום היחסים המשפחתיים, אמו של הנאשם (המתלוננת) הייתה שותפה לתהליך הטיפולי בתחילתו, אך בשנתיים האחרונות הקשר ביניהם התאפיין במתח רב סביב נושאים כלכליים וחשדות של האם כי הנאשם משתמש בסמים. בבחינת הצוות הטיפולי, לא עלה כי קיים שימוש התמכרותי בסמים.

קביעת מתחם העונש ההולם:

6. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

7. בהתאם למבחן הקשר ההדוק, ניתן להתייחס לכל פרטי האירוע כאל אירוע אחד ולקבוע לגביו מתחם עונש הולם אחד.

8. **הערכים המוגנים** המצויים בבסיס האיסורים בביצוע עבירות אלימות ואיומים, בפרט במסגרת המשפחתית, ידועים ואין לגביהם מחלוקת בין הצדדים.

ואולם, בשונה מטיעון המאשימה, נראה כי מכלול הנתונים שהובאו, הן בחוות הדעת הפסיכיאטרית והן במסמכים הנוספים שלפניי, מלמדים על כך כי יש להתייחס למחלת הנפש ממנה סובל הנאשם וכן לדלדול בקשר הטיפולי שהתקיים ברצף מאז התפרצות המחלה ועד סמוך לפני ביצוע העבירה, כאל נסיבות רלוונטיות הקשורות בביצוע העבירה והעומדות ברקע לה.

9. בפני בית המשפט נתונים על כך, שהאירוע שבכתב האישום איננו מאפיין את התנהגותו של הנאשם במהלך השנים אלא מדובר באירוע חד פעמי, שניתן להבינו על רקע הפגיעה במעטפת הטיפולית, שהביאה לנסיגה בתפקוד החיובי שאפיין את הנאשם עד אז. הגם שלא ניתן לייחס את כלל מישורי הנסיגה בתפקוד הנאשם למגפת הקורונה, עולה כי קיים קשר ברור בין פרוץ המגיפה ובין היקלשות הקשרים הטיפוליים שנלוו לה, לבין מצבו של הנאשם.

10. אכן, הנאשם נמצא כשיר ואחראי למעשיו ואף אין אינדיקציה המאפשרת קביעה, כי קיימת במקרה זה "קרה לסייג". אך עולה בבירור מהמסמכים (ודאי וודאי ברמה הנדרשת של מאזן הסתברויות), כי מצבו של הנאשם ועובדות הרקע הן חלק "מסיפור העבירה" ומדובר בנסיבות רלוונטיות העומדות ברקע לביצוע העבירה ומשליכות על מידת הפגיעה בערכים המוגנים וכן על מידת האשם. נתונים אלה משפיעים, אפוא, על קביעת מתחם העונש ההולם.

11. אינני רואה עין בעין עם טיעון המאשימה לעניין מתחם העונש ההולם במקרה זה. הנסיבות הקשורות באירוע כפי שהמאשימה מביאה בסעיף 13 לטיעוניה בכתב אינן תואמות את המשתקף מהמסמכים שהובאו בפניי ואינן עולות מכתב האישום כנוסחו לפניי. אדגיש, כי גם לולי הקביעה, כי מחלת הנפש מהווה נסיבת רקע המשליכה על מידת האשם, איני סבורה כי מתחם הענישה לו טוענת המאשימה תואם את הנסיבות וספק אם ניתן להסיקו גם מהאסמכתאות אליהן הפנתה.

12. אכן, לאמו של הנאשם נגרמו במקרה זה חבלות כתוצאה ממעשה הנאשם. תמונות החבלות הוגשו וניתן להתרשם, כי מדובר בחבלות ברף הנמוך של החבלות כמשמען בחוק. עוד לא ניתן להתעלם מחומרת המעשה של הכאה בקרש בגב אחיו, אך כעולה מכתב האישום מדובר במכה שלא הותירה סימן או חבלה והדבר מלמד על עוצמתה.

13. לסיכום עניין זה יש לקבוע, כי אף שמידת הפגיעה בערכים המוגנים הקשורים בזכותם של המתלוננים לשלמות הגוף, לשלוות הנפש ולכבוד איננה ברף הנמוך מאד, לא מדובר בקורבנות חוזרת או מתמשכת ואין כל אינדיקציה לרקע נמשך של התנהגות אלימה או תוקפנית מצד הנאשם כלפי בני משפחתו. נהפוך הוא: עולה כי מדובר באפיזודה חריגה שהתרחשה בצמידות הפסקת טיפול תרופתי והיקלשות הקשרים הטיפוליים הנוספים.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה זה היא, אפוא, ברף הבינוני-נמוך ומידת אשמו של הנאשם במכלול הנסיבות אף היא ברף הנמוך.

14. עיינתי באסמכתאות אליהן הפנתה המאשימה, בפרט בפסקאות 15 ו-16, ולא מצאתי כי דברי בית המשפט העליון בנוגע לעבירות האלימות במשפחה בפסקי דין אלה מתאימות לנסיבות שבעניינינו. בית המשפט העליון התייחס שם, כנתונים המצדיקים החמרה בענישה, לנפיצות של עבירות אלימות במשפחה, לצורך להגן על קורבנות האלימות חסרי הישע, לאלמנט ההסתרה הקיים באלימות הנמשכת בתוך התא המשפחתי ול"קונספציה" שבה מצוי התוקף כי הוא רשאי לנהוג בבני משפחתו כאילו היו קניינו. משכך יש להחמיר, לדעת המאשימה, בענישה ואף מודגש, כי "לא די ברטוריקה שאינה מגובה בתוצאה אופרטיבית". בכל הכבוד, עמדה עונשית זו אינה הולמת את המקרה בו אנו עוסקים. לא עולה כלל ממכלול המסמכים כי הנאשם הוא אדם אלים מטבעו, כי בני משפחתו הם קורבנות נמשכים, כי הוא נוהג בבני משפחתו כאילו היו קניינו, או כי מעשי האלימות במסגרת המשפחתית הוסתרו מפני הסביבה.

15. כעולה מהנתונים שלפניי, אם קיים "חסר ישע" בתא המשפחתי של הנאשם, הרי הוא הנאשם עצמו - נפגע הנפש, שמשך שנים נטל אחריות על מצבו, תפקד באופן נורמטיבי ומקדם, נעזר בגורמי טיפול ושיקום, נטל טיפול תרופתי קבוע, השתלב במסגרות תעסוקתיות והתגורר בדיון מוגן. מצבו של הנאשם הדרדר, כמו מצבם של רבים מקרב ה"חוליות החלשות" ביותר בחברה, הנזקקות ביותר, עקב מגיפת ה"קורונה". כפי שנרמז מבין השיטין במסמכים שלפניי, לא ברור מיהו הגורם החזק ומי החלש במערכת היחסים המשפחתית של הנאשם, אך לבטח אין מדובר בנאשם.

16. עיינתי באסמכתאות אליהן הפנו הצדדים בשים לב להבדלים המתוארים בחומרת העבירות, מידת הנזקים, ומידת האשם. כן עיינתי בת"פ (י-ם) 46103-12-11 מ"י נ' כהן [פורסם

במאגרים, 26.2.12] והאסמכתאות המצוטטות שם וברע"פ 6756-14 בעניין **בן חמו** [פורסם במאגרים, 15.1.15]. בשל קוצר היריעה וקוצר הזמן לא מצאתי לנכון להרחיב בתיאור העובדות של אסמכתאות אלה, אשר הוגשו לתיק ונגישות לכל קורא.

17. בשם לב למכלול הנסיבות אין בידי לקבל את טיעון המאשימה למתחם העונש ההולם אך גם לא אוכל להסכים, כי מתחם העונש ההולם יכול שלא לכלול עונש מאסר כלל. סטייה מן הכלל בדבר החובה להטיל עונש מאסר בנסיבות של אירוע אלים כמתואר לפניי, יכול שתעשה במסגרת שיקול הדעת השיפוטי לסטייה מהמתחם בשל שיקולי שיקום משמעותיים.

אני סבורה כי מתחם העונש ההולם במקרה זה נע בין **2 חודשי מאסר ל- 8 חודשי מאסר**.

סטייה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום:

18. אין במקרה זה נתונים המלמדים, כי שיקולי שיקום בעניינו של הנאשם מצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם. ואולם כפי שיורחב גם להלן, קיימים במקרה זה שיקולי שיקום צופי פני עתיד המצדיקים התחשבות בתוך המתחם.

קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם:

19. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יתחשב בית המשפט בשיקולים כלליים ובשיקולים פרטניים, שאינם קשורים בנסיבות ביצוע העבירה. במקרה שבפניי מן הראוי לתת את הדעת לנסיבות הבאות:

20. הנאשם נטל אחריות על המיוחס לו, הודה בעובדות כתב האישום המתוקן ובכך גם חסך זמן שיפוטי יקר.

הנאשם מוכר כלוקה בנפשו, ומוגדר במקום מעצרו כטעון השגחה. עובר למעצרו, התגורר הנאשם בדיור מוגן והסתייע בגורמי טיפול ושיקום. אין ספק, כי ריצוי עונש מאסר לנאשם במצבו קשה על הנאשם יותר מאשר לאסירים "רגילים".

הנאשם תפקד באופן חיובי, עצמאי ויציב במהלך השנים תוך שנעזר בעקביות בגורמי רפואה, טיפול ותמיכה בקהילה. בתקופה הסמוכה למועד ביצוע העבירה, חלה נסיגה בתפקודו של הנאשם בכל התחומים, והיא מוסברת במידה מרובה (אם כי לא מלאה) בצמצום הנגישות לגורמי הטיפול בתקופת המגפה. ממכתבה של העובדת הסוציאלית ניכר, כי קיימת תחזית חיובית לגבי המשך תפקודו המיטיב של הנאשם ולהמשך שיקומו במבט צופה פני עתיד.

אין לנאשם הרשעות קודמות רלוונטיות. רישומו האחרון שהסתיים בהתליית הליכים בשל מחלת הנפש תומך בטיעון ההגנה דווקא ובהחלט לא בטיעון המאשימה. הרשעתו היחידה, ישנה ואיננה בעבירות אלימות.

21. נוכח כל האמור לעיל, יש להטיל על הנאשם עונש בתחתית מתחם הענישה. יצוין, כי גם לשיטת טיעונה של המאשימה שבתי וקראתי את טיעונה הכתוב ולא מצאתי מהו הגורם בגינו סבורה המאשימה כי יש להטיל על הנאשם עונש שהוא במרכז השליש התחתון של המתחם, ולא בתחתיתו.

הערה לסיום

22. בהמשך לאמור לעיל, יש מקום להסתייגות מעמדתה של המאשימה לעונש במקרה שלפניי. עיון בטיעונה הכתוב וכן בטיעון בעל פה שנטען בהרחבה "לאוזני הנאשם", לא נמצאה התייחסות **כלשהי** לנתונים שעמדו לפניה עובר לדיון. לכל הפחות, היו לנגד המאשימה חוות חוות הדעת הפסיכיאטרית, תסקירי המעצר (שכאמור לא הועברו לעיוני אך לאור המסמכים מגורמי הטיפול ניתן לשער את תוכנם) וגיליון הרישום הפלילי. גם אם לדעת המאשימה מדובר בנתונים שאינם משליכים על עצם קביעת המתחם, ודאי שהם רלוונטיים כנתונים **בתוך** המתחם וודאי שאין מקום להתעלם מהם לחלוטין. ספק רב האם טיעון המאשימה הכתוב שהוגש לתיק, עולה בקנה אחד עם הוראות החוק ועם ההלכה הפסוקה בדבר הנתונים בהם יש להתחשב בגזירת הדין ובדבר הענישה האינדיבידואלית.

23. בד בבד יש להעיר, כי המסמכים שהוגשו על ידי ב"כ הנאשם לעונש במקרה זה הוגשו לראשונה במסגרת הטיעון (אף לא במסגרת שלב הראיות לעונש) ולא הועברו למאשימה מראש. אמנם, מדובר בנתונים שבמידה רבה כבר היו בידיעת המאשימה, אך עדיין מן הראוי היה לקיים שיח נוסף על בסיס המסמכים המוגשים בין הצדדים שעשויים היו לגשר בין הפערים התהומיים בטיעוני הצדדים לעונש.

24. מאחר שמדובר בתופעה חוזרת יש מקום להעיר גם בהיבט הכללי: גם אם אין בין הצדדים הסכמות לעונש, עדיין ייתכנו הסכמות על עובדות שהן רלוונטיות לעונש. כאשר בחומר הראיות או במסמכים אחרים שבית המשפט אינו חשופ להן עולים נתונים **שאינם במחלוקת עובדתית** הרלוונטיים לשיקולי הענישה - בין אם כשיקולים **הקשורים בביצוע העבירה** המשפיעים על קביעת המתחם ובין אם שיקולים בתוככי המתחם - ניתן, שמא נאמר אף ראוי והגון, להביא נתונים אלה **בהסכמה** מפי הצדדים עובר למתן הכרעת הדין ואז לטעון, באופן חופשי לגבי המשמעות המשפטית או המשקל של נתונים אלה. כך, כשענייננו, כשמדובר בנתונים המובאים במסגרת תסקירי מעצר, והמאשימה איננה חולקת עליהם **במישור העובדתי**. אכן, תסקירי מעצר הם חסויים על פי דין ולא ניתן להגישם חלף תסקיר לעונש. אך אין מניעה להביא, בהסכמה, נתונים רלוונטיים שעלו בשלב המעצר בעת הצגת ההסדר. ודאי וודאי, שאין המאשימה חופשיה להתעלם מנתונים רלוונטיים בעת גיבוש עמדתה לעונש.

סוף דבר:

25. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל, אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 2 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו. **למען הסר כל ספק, הנאשם סיים זה מכבר לרצות את עונשו.**

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 2 חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שנתיים מהיום, יעבור הנאשם עבירת אלימות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ו ניסן תשפ"א, 08 אפריל 2021, במעמד הנאשם ובא כוחו בלבד.